

Udeskole
i
indskolingen

ved Stjernevejskolen
i Hedensted Kommune

Udeskole i indskolingen

på Stjernevejskolen 2007/08

Baggrund

I skoleåret 2005/06 blev der kørt et udviklingsprojekt ved Stjernevejskolen, hvor alle 1. klasserne tog til Ølsted skov én gang om ugen. Der blev høstet en masse gode erfaringer ved dette projekt. Det blev konkluderet at være en indlysende god idé, at fortsætte med at arbejde med børn og natur under en eller anden form. Transporten til og fra Ølsted skov var ret dyr og det vil derfor være relevant at forsøge at lave en udeskole for indskolingen ved Stjernevejskolen med afsæt i naturområder, der ligger i ”gå-afstand” fra skolen.

Hvorfor udeskole

Børn har brug for at lege og for at bevæge sig. Børnene går længere og længere tid i skole. Hver dag kan vi læse nye undersøgelser om fede børn, børn med indlæringsproblemer, dårlig motorik, astma, allergi, stillesiddende computer- og Tv-børn, børn der lever af fastfood og sukker, børn der ikke kan finde ud af at fungere socialt, stressede børn, ensomme børn, curlingbørn, bagsædebørn osv. Der er forskning der viser, at det er godt for børn at blive undervist i naturen. Nogle spørgeskemaundersøgelser viser blandt andet, at børnene er gladere, raskere og mere motiverede for at lære, og der er forskning i gang i sammenhænge mellem læring, udeliv og sundhed.

Definition

Udeskole giver lærere og elever mulighed for at flytte undervisningen udenfor og derved bruge skolens nærområde som læringssted.

Begrebet udeskole er bl.a. meget kendt i Norge, hvor der er mere end 20 års pædagogiske erfaringer med at undervise ude og kombinere faglighed med aktiviteter og oplevelser i naturen.

Gennem udforskning, undring og fælles oplevelser, tilegner eleverne sig positive og livsglade holdninger til naturen i skolens nærmiljø.

Fælles naturoplevelser under åben himmel vil øge elevernes sociale kompetencer og give færre uoverensstemmelser eleverne imellem i skolens øvrige hverdag.

Udeskole er ikke bare en ugentlig skovtur. Det er en pædagogisk arbejdsmetode, hvor undervisningen udendørs integreres i den almindelig undervisning i klassen – og støtter og styrker denne. Eleverne afprøver den teoretiske viden og de færdigheder de får indendørs ved at arbejde konkret med den i uderummet. Fagene bruges aktivt. Alle fag kan inddrages – enten enkeltvis, så man arbejder koncentreret med dansk, historie eller matematik ude – eller i tværfaglige forløb. Uderummet skal bruges som pædagogisk rum for alle fag

Fokuspunkter:

- Faglighed
- Formidling
- Fordybelse
- Fantasi
- Fortælling
- Filosofi
- Fællesskab

Udfordring

Den store udfordring er, at få omsat undervisningen til at foregå i naturen, i stedet for de trygge, kendte rammer i klasseværelset.

Der skal arbejdes omhyggeligt med at undervise *før, under og efter* forløbene.

Lærerne skal forberede eleverne og huske efterbehandlingen. Vi skal arbejde med at stimulere elevernes nysgerrighed og fange deres opmærksomhed både før, under og efter forløbene. Vi skal udfordre elevernes ideer og fungere som ressourcepersoner med materialer, information og engagement. De voksne skal være medundersøgere og sørge for et støttende læringsmiljø, og efterfølgende være med til at støtte lærerprocesserne.

Lærerrollens grundtrin – livsglæde/livslyst

- Giv eleverne plads
- Giv dem ro
- Giv dem luft
- Giv dem udfordringer

Traditionel og alternativ læring

Integreret læring	Traditionel læring
Læring gennem samfundsmæssig praksis- procesorienteret LÆRE AF LIVET	Læring isoleret fra samfundsmæssig praksis LÆRE OM LIVET
Lære med læreren Dialogisk læring	Lære af læreren Monologisk læring
Læring som selvregulerede processer – herredømmefri - ligeværdig	Fremmedstyret og hierarkisk læring – skemaer – ensartet - retfærdig
Læring der tager udgangspunkt i barnets lyst, vilje, nysgerrighed.	Læring der tager udgangspunkt i læseplaner og tradition
Læring der er økologisk (Planten i dens miljø)	Læring der er opsplittet (Planten løsrevet fra naturen)
Læring der er relationsorienteret	Læring der objektorienteret
Læring der er helhedsbetonet (leg, læring, arbejde ikke opspillet)	Læring der er opdelt i fag eller ”aktiviteter”
Læring der er sanselig	Læring der er ”sanseløs”
Læring der er eksperimenterende og spørgende	Læring der er meddelende og svarende

7 kriterier for det gode udeskoleforløb

- CKF'er og trinmål for fagene skal være indarbejdet i undervisningen
- Eleverne skal arbejde sammen
(Forløbene skal indeholde nødvendigt samarbejde mellem eleverne)
- Undervisningssituationer skal have mål og være konkrete og relevante
- Elevernes arbejde og erkendelse skal drage fordel af uderummet
(arbejdet skal ikke lige såvel kunne udføres inde eller i en gymnastiksal)
- Forløbet skal involvere sanseoplevelser
(Der skal være plads til at eleverne f.eks. føler, lugter, smager og arbejder, så de får sanseoplevelser der hænger sammen)

- Forløbet skal evalueres, afrundes, perspektiveres og reflekteres over, så oplevelse og handling bliver til erfaring og forståelse for eleverne (Stikord eller logbøger enten ude eller den efterfølgende indedag kan supplere en mundtlig opsamling – og samtidig virke som dokumentation, huskeknage og formidling til forældrene)
- Læreren skal kunne sidde på sine hænder (Læreren skal primært være vejleder og vejviser for elevernes læreprocesser – og altså give dem plads til at arbejde og lære. Læreren skal kunne gribe situationens iboende læringspotentiale uden at forbigå undervisningens målsætning)

Samarbejde

Det vil være oplagt at arbejde årgangsvis og planlægge forløbene i årgangsteamet. Det er en god idé at være to voksne om en klasse – både for samarbejdets skyld, men også af sikkerhedsmæssige grunde (forældre kan inddrages).

De fysiske rammer

Det at tage ud af skolen (væk fra klasseværelset), ville ikke eksistere uden at der var en skole at tage af sted fra. Det, at tage ud for at undervise, må derfor være komplementært til det, at undervise indenfor.

En udeklasse har mindst to klasseværelser:

- Et grønt klasseværelse ude, et fast naturområde, som eleverne kender og følger over året
- En hyggelig bålplads

Som udgangspunkt bruges områderne indenfor skolens område, bl.a.

- ”Skoleskoven” ved siden af det udendørs NT-vaskerum
- Bålpladsen på den lille legeplads
- Motorikbanen på den lille legeplads
- Tarzanbanen
- SFO` s bålplads + græsareal
- ”Rundkørslen”
- Skolens græsarealer

I gå-afstand fra skolen:

- Mosen
- Put and take søen
- Trampekær søen
- Børnenes bopæl
- Bmx banen
- Bakken ved ungdomsskolen
- Butikker i Hedensted (biblioteket)
- Andre skoler i kommunen

Ture længere væk (bla.)

- Skærven (i cykelafstand – 3. kl.)
- Daugård strand
- Sebberup skov (i cykelafstand – 3. kl.)
- Horsens
- Århus (Den gamle by – Naturhistorisk museum)
- Tirsbæk strand
- Skyttehuset – Dyrhaven (Vejle)
- Økolariet i Vejle
- Tønballegård/Koustrupgård
- Museer (Glud, Trapholt, Horsens, vejle, Give)
- Bondegårdsbesøg

Udstyr

- stole/måtter/presenninger/reb
- vanddunke
- bålsæk med tændstikker, aviser og optændningsblokke
- knivsæk med økser, knive, save og spade
- madsæk med gryder mm
- smådyrssæk med opslagsbøger, bakker, lupper, og bestemmelsesduge
- tegnesæk med papir, tegnegrej og tegne/skrive-underlag
- vejrsæk med termometer, regnmåler og vindmåler
- fuglesæk med fuglebog og kikkert
- lommekniv/
- affaldssække

Opbevaring af materialer

- **Skuret i den lille skolegård.** Bålgrej - her er de grove ting, som pander gryder, brænde m.m.
- **I det grønne skabe ved indgangen til den lille legeplads.** I skabet er der stole – ca. 65 stk. og tegne/skrive-brætter – 60 stk.. + skåle, køkkengrej og meget mere.
- **I natur/teknik-lokalet.** Fiskenet, lupper, akvarier m.m. og en del fagbøger. **I indskolingens eget bogdepot.** Klassesæt og opslagsbøger. En stereolup, en økse, save og snitteknive.

Et konkret undervisningsforløb:

Alfabetkimsleg – Fag: Dansk-natur/teknik

Formål: At skærpe elevernes opmærksomhed om det der findes i naturen
Øve bogstaver og lyde

Find 5-7 ting i skovbunden som er karakteristisk for stedet. Læg et viskestykke over. Alle får ca.10 sek. til at se tingene. Der dækkes til igen og eleverne skal finde tilsvarende i skovbunden. Dette er en lille opvarmningsøvelse for at skærpe deres opmærksomhed.

Alfabetkimslegen:

Læreren siger et bogstav (f.eks. A)og eleverne styrter af sted for at finde agern, et ahornblad, en anemone eller lign.

Man kan også lade dem lede efter ting med flere bogstaver samtidig
SKOV (f.eks.)

Legen kan udvikles i det uendelige: Som stafet f.eks.: Når man har afleveret en ting med S skal man finde en ting med K osv. Den elev eller hold, der først har fundet alle tingene har vundet.

Tingene kan tages med tilbage til klassen og der kan laves en fin udstilling.

Bøger

- ”Nærmiljøet som klasserom – Uteskole i teori og praksis” af Arne Nikolajsen Jordet
- ”Ud med skolen – i det grønne klasseværelse”, af Ulla-Britt-Sabro og Per Johnson
- ”Børn, dyr og natur” af Bent Leicht Madsen

På www.skoven-i-skolen.dk kan man finde ude-undervisningsforløb for alle fag og alle klassetrin. Forløbene følger læseplanen og giver konkrete bud på hvordan undervisningen i alle fag.

Netsteder

- [www.skoven-i-skolen](http://www.skoven-i-skolen.dk)
- www.groenskole.dk
- www.sns.dk
- www.naturnet.dk
- www.friluftstraadet.dk
- www.vildfred.dk
-